

Humanities Sciences
ISSN: 1308 7320
Article ID: 4C0268

Status : Review
Received: 12.03.2026
Accepted: 25.07.2026

Filiz Ertürk

Düzce University, filizerturk@duzce.edu.tr, Düzce-Türkiye

Ayşe Demiray

Düzce University, aysedemiray@duzce.edu.tr, Düzce-Türkiye

DOI	http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2026.21.3.4C0268	
ORCID ID	0009-0006-6904-2294	0000-0003-3100-9115
Corresponding Author	Filiz Ertürk	

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE SİMÜLASYON KULLANIMI DUYGUSAL ZEKÂ VE İLETİŞİM BECERİLERİ ÜZERİNDE ETKİLİ MİDİR?

ÖZ

Sağlık hizmetlerinde yaşanan dönüşüm, hemşirelerin bilgi ve teknik becerilerinin yanında, etkili iletişim kurabilme ve duygusal süreçleri yönetebilme yetkinliklerine sahip olmalarını gerektirmektedir. Hemşire-hasta iletişiminin bakım kalitesi, hasta güvenliği ve memnuniyeti üzerindeki belirleyici rolü, öğrencilerin duygusal zekâ ve iletişim becerilerinin geliştirilmesine yönelik yenilikçi öğretim yöntemlerine olan gereksinimi artırmaktadır. Bu yöntemlerden simülasyon temelli eğitim, öğrencilerin aktif katılımını, bilişsel, duygusal ve iletişimsel becerilerin eşzamanlı gelişimini destekleyerek hemşirelik eğitiminde giderek daha fazla yer edinmektedir. Bu uygulamaların duygusal zekâ ve iletişim becerileri üzerindeki olumlu etkileri literatürde vurgulanmaktadır. Simülasyon senaryoları, öğrencilere sadece teknik adımları öğretmekle kalmayıp, karmaşık klinik tablolarda kendi durumlarını yönetme ve hasta ile terapötik bir bağ kurma fırsatı tanımaktadır. Bu yönüyle teorik bilgiyi gerçek yaşamın duygusal derinliğiyle birleştiren bir köprü görevi görmektedir. Bu derleme çalışmasında, simülasyon temelli uygulamaların öğrencilerin duygusal zekâ ve iletişim becerileri üzerindeki etkilerine ilişkin literatür incelenmiş, bulgular bütüncül olarak değerlendirilmiştir. Hemşirelik eğitimcilerine, araştırmacılara ve müfredat geliştirme çalışmalarına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik Eğitimi, Simülasyon Temelli Eğitim, Duygusal Zekâ, İletişim Becerileri, Hemşirelik Öğrencileri

DOES THE USE OF SIMULATION IN NURSING EDUCATION HAVE AN IMPACT ON EMOTIONAL INTELLIGENCE AND COMMUNICATION SKILLS?

ABSTRACT

The transformation taking place in healthcare requires nurses to possess not only knowledge and technical skills but also the ability to communicate effectively and manage emotional processes. The decisive role of nurse-patient communication in the quality of care, patient safety, and satisfaction increases the need for innovative teaching methods aimed at developing students' emotional intelligence and communication skills. Among these methods, simulation-based education is gaining increasing prominence in nursing education by supporting students' active participation and the simultaneous development of cognitive, affective, and communicative skills. The positive effects of these applications on emotional intelligence and communication skills are highlighted in the literature. Simulation scenarios not only teach students technical steps but also provide them with the opportunity to manage their own situations in complex clinical scenarios and establish a therapeutic bond with the patient. In this regard, it serves as a bridge that integrates theoretical knowledge with the emotional depth of real life. In this review study, the literature on the effects of simulation-based applications on students' emotional intelligence and communication skills was examined, and the findings were comprehensively evaluated. The aim is to contribute to nursing educators, researchers, and curriculum development efforts.

Keywords: Nursing Education, Simulation-Based Education, Emotional Intelligence, Communication Skills, Nursing Students

How to Cite:

Ertürk, F. ve Demiray, A., (2026). Hemşirelik eğitiminde simülasyon kullanımı duygusal zekâ ve iletişim becerileri üzerinde etkili midir?. Humanities Sciences, 21(3):32-42, DOI: 10.12739/NWSA.2026.21.3.4C0268

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Bilim ve teknolojide yaşanan gelişmelerle birlikte güncellenen bilgi, sağlıkla ilgili tüm disiplinlerde olduğu gibi hemşirelik mesleğini de önemli ölçüde etkilemiştir. Günümüzde hemşirelerden yalnızca klinik bilgi ve teknik yeterlilik değil; hasta ile etkili iletişim kurabilme, duygularını yönetebilme ve güven temelli ilişkiler geliştirebilme becerileri de beklenmektedir [1 ve 2]. Literatürde hasta güvenliği, bakım kalitesi ve hasta memnuniyeti gibi temel göstergelerin hemşirelerin iletişim becerileri ve duygusal farkındalık düzeyleri ile yakından ilişkili olduğu vurgulanmaktadır [2]. Bu doğrultuda, hemşirelik eğitiminde teorik bilgi aktarımının yanı sıra, öğrencilerin kişilerarası ve duygusal yeterliliklerinin geliştirilmesine de odaklanılması gerekmektedir. Klinik eğitim sürecinde öğrencilerin yaşadığı deneyimler ve aldıkları rehberlik, bu yeterliliklerin kazanılmasında belirleyici bir rol oynamaktadır [3].

Hemşirelik eğitiminin temel amacı, öğrencilerin etkili iletişim kurabilen, duygusal farkındalığı yüksek ve hasta merkezli bakım sunabilen profesyoneller olarak yetiştirmelerini sağlamaktır. Geleneksel öğretim yöntemleri, öğrencilerin gerçek klinik ortamlarda karşılaşabilecekleri duygusal ve iletişimsel zorlukları deneyimlemeleri açısından yetersiz kalabilmektedir [4]. Öğrencilerin sınırlı klinik uygulama alanları olması ve klinikte daha az zaman geçirmeleri nedeniyle uygun klinik deneyimler kazanmaları her zaman mümkün olmamaktadır [3 ve 5]. Bu nedenle, öğrencilerin aktif katılımını destekleyen ve uygulamaya dayalı öğrenme fırsatları sunan eğitim yöntemlerine duyulan gereksinim artmaktadır. Bu gereksinim doğrultusunda son yıllarda simülasyon temelli eğitim uygulamaları hemşirelik eğitiminde daha yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Türkiye’de hemşirelikte simülasyon temelli eğitimin, öğrencilerin klinik uygulamalara hazırlanmasında etkili bir öğretim yöntemi olduğu, bilgi ve beceri bütünlüğünü desteklediği ve öğrenme sürecine aktif katılımı artırdığı bildirilmektedir [5]. Yapılan çalışmalar, simülasyon uygulamalarında sunulan güvenli öğrenme ortamının, öğrencilerin hata yapma kaygısı yaşamadan terapötik iletişim tekniklerini denemelerine ve karmaşık klinik durumlarda verdikleri duygusal tepkileri keşfetmelerine olanak tanıdığını göstermektedir [6]. Bu deneyimler öğrencilerin iletişim becerilerini güçlendirmelerine ve duygusal farkındalık kazanmalarına katkı sağlamaktadır. Bu yönüyle simülasyon, hemşirelik eğitiminde giderek daha fazla önem kazanan bir öğretim yöntemi olarak değerlendirilmektedir.

Literatürde simülasyon temelli eğitimin hemşirelik öğrencilerinin iletişim becerileri ve duygusal zekâ gelişimi üzerindeki olumlu etkilerini inceleyen çalışmalar bulunmaktadır [6 ve 7]. Ancak bu çalışmaların çoğunun belirli eğitim modellerine odaklandığı ve duygusal süreçler ile iletişim becerilerinin birlikte ele alındığı araştırmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu durum, hemşirelik eğitiminde simülasyon temelli uygulamaların öğrencilerin duygusal zekâ ve iletişim becerileri üzerindeki etkilerini literatür verileri ışığında incelemek ve bütüncül olarak değerlendirmektir.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Hemşirelik eğitiminde öğrencilerin yalnızca klinik bilgi ve teknik becerilerinin değil, aynı zamanda iletişim ve duygusal yeterliliklerinin de geliştirilmesi önem taşımaktadır. Bu derleme, simülasyon temelli eğitim uygulamalarının hemşirelik öğrencilerinin duygusal zekâ ve

iletişim becerileri üzerindeki etkilerini bütüncül bir bakış açısıyla ele alması açısından önemlidir. Literatür bulguları, özellikle hasta ile etkileşim içeren senaryo temelli ve standardize hasta uygulamalarının öğrencilerin empati, duygusal farkındalık ve terapötik iletişim becerilerini destekleyebildiğini göstermektedir. Bununla birlikte, simülasyon türleri, kullanılan ölçüm araçları ve uygulama tasarımlarındaki farklılıklar mevcut kanıtların karşılaştırılmasını güçleştirmektedir. Bu nedenle, hemşirelik eğitiminde simülasyon uygulamaları planlanırken teknik becerilerin yanı sıra iletişimsel ve duygusal öğrenme çıktılarının da dikkate alınması ve farklı simülasyon yaklaşımlarının bu boyutlar üzerindeki etkilerinin daha uzun dönemli çalışmalarla değerlendirilmesi önem taşımaktadır.

Önemli noktalar (Highlights)

- Simülasyon temelli eğitim, hemşirelik öğrencilerinin duygusal zekâ ve iletişim becerilerinin gelişimini desteklemektedir.
- Standardize hasta ve hasta etkileşimine dayalı simülasyonlar, empati, duygusal farkındalık ve terapötik iletişim becerilerinin geliştirilmesinde önemli bir öğrenme fırsatı sunmaktadır.
- Standardize hasta ve hasta etkileşimine dayalı simülasyonlar, empati, duygusal farkındalık ve terapötik iletişim becerilerinin geliştirilmesinde önemli bir öğrenme fırsatı sunmaktadır.

3. KAVRAMSAL ÇERÇEVE (CONCEPTUAL FRAMEWORK)

Simülasyon, gerçek bir klinik durumun veya bakım sürecinin eğitim amaçlı olarak kontrollü ve güvenli bir ortamda yeniden oluşturulmasını sağlayan bir öğretim yöntemidir. Sağlık bilimlerinde bu yöntem; öğrencilerin bilgi, beceri, klinik karar verme, iletişim ve profesyonel tutumlarını geliştirmelerine olanak tanıyan deneyimsel bir öğrenme yaklaşımı olarak tanımlanmaktadır [8]. Hemşirelikte simülasyon temelli eğitimin kuramsal temellerinden biri Jeffries Simülasyon Çerçevesi'dir. Jeffries (2020) tarafından geliştirilen bu çerçeve, öğrenen, eğitici, eğitim uygulamaları, simülasyon tasarımı ve öğrenme çıktıları arasındaki etkileşimi temel almaktadır. Çerçeveye göre etkili bir simülasyon deneyimi; açık öğrenme hedefleri, uygun düzeyde gerçeklik, aktif katılım, yapılandırılmış geri bildirim ve yansıtma süreçleri ile desteklenmelidir. Bu yaklaşım, öğrencilerin yalnızca bilişsel becerilerini değil, aynı zamanda duygusal farkındalık, öz güven ve iletişim becerileri gibi duyuşsal yeterliliklerini de geliştirmelerine katkı sağlamaktadır. Literatürde, simülasyon temelli eğitimin duygusal zekâ ve iletişim becerilerinin gelişimini desteklediği bildirilmektedir [4 ve 7].

Hemşirelikte mesleki bir yeterlilik olarak ele alınan duygusal zekâ, bireyin kendi duygularını tanıma, başkalarının duygularını anlama ve bu duyguları uygun biçimde yönetme becerisini içermektedir (9). Duygusal zekâ; hemşirelerin empatik bakım sunmalarına, hasta gereksinimlerini daha doğru değerlendirmelerine ve klinik ortamlarda karşılaşılan duygusal durumları etkili biçimde yönetmelerine katkı sağlamaktadır. Dolayısıyla duygusal zekânın hemşirelik eğitim programlarında planlı biçimde desteklenmesi önerilmektedir. İletişim becerileri ise, hasta ile etkili, açık ve empatik etkileşim kurabilme yetisini kapsamaktadır [1 ve 2]. Duygusal zekâ ve iletişim becerileri, klinik ortamda hasta bakımının niteliğini doğrudan etkileyen ve birbirini tamamlayan iki temel yeterlilik alanıdır. Simülasyon uygulamaları, öğrencilerin empati geliştirmeleri ve terapötik iletişim becerilerini deneyimlemeleri için güvenli bir öğrenme alanı sunmaktadır [4 ve 10]. Simülasyon temelli eğitim, hem bilişsel hem de duyuşsal öğrenmeyi bütüncül biçimde destekleyen bir yaklaşım olarak kavramsal temelin merkezinde yer almaktadır [8 ve 11]. Bu yaklaşım, öğrenmenin

yalnızca bilgi aktarımıyla sınırlı olmadığını; değer, tutum ve duygusal farkındalık boyutlarını da kapsadığını göstermektedir. Bu yönüyle, Bloom'un duyuşsal öğrenme alanı [12] ile örtüşen bir yapı sunmaktadır. Bu kuramsal çerçeve doğrultusunda, simülasyon temelli uygulamaların hemşirelik öğrencilerinin duygusal zekâ ve iletişim becerileri üzerindeki etkisinin incelenmesi önem kazanmaktadır.

4. SİMÜLASYON TEMELLİ EĞİTİM YAKLAŞIMLARI (SIMULATION-BASED EDUCATION APPROACHES)

Hemşirelik eğitiminde öğrencilerin iletişim becerileri ve duygusal farkındalıklarını geliştirmeye yönelik yöntem arayışları, simülasyon temelli eğitim yaklaşımlarının önemini artırmıştır. Sağlık bilimleri alanında simülasyon; öğrenenin aktif katılımını destekleyen, gerçek klinik durumların kontrollü ve yapılandırılmış biçimde deneyimlenmesine olanak tanıyan bütüncül bir eğitim yaklaşımı olarak tanımlanmaktadır [4 ve 5]. Simülasyon temelli eğitim, öğrencilerin klinik uygulamalara yalnızca teknik açıdan hazırlanmasını değil, iletişimsel ve duygusal süreçleri deneyimleyerek öğrenmelerini amaçlayan çağdaş öğretim yöntemleri arasında yer almaktadır. Gerçek klinik ortamların karmaşıklığını, yoğunluğunu ve duygusal yükünü kontrollü ve güvenli bir öğrenme alanında yeniden yapılandırarak, öğrencilerin hata yapma kaygısı yaşamadan öğrenmelerine olanak tanır. Bu yönüyle simülasyon temelli eğitim, hem bilişsel hem de duyuşsal öğrenme alanlarını birlikte destekleyen bütüncül bir eğitim anlayışı sunmaktadır [8, 11 ve 13]. Hemşirelik eğitiminde düşük gerçeklikli maketlerden yüksek gerçeklikli simülatörlere, standart hastalardan sanal simülasyon uygulamalarına kadar farklı simülasyon yöntemleri kullanılmaktadır [8].

4.1. Teori ve Uygulama Arasındaki Köprü (Bridging Theory and Practice)

Simülasyon uygulamaları, öğrencilerin yalnızca bilgi düzeylerini ve teknik becerilerini değil; klinik karar verme, iletişim kurma ve profesyonel tutum geliştirme süreçlerini de desteklemektedir. Hemşirelik eğitiminde simülasyon kullanımının öğrenme çıktıları üzerinde olumlu etkileri olduğu bildirilmektedir [14]. Bu yönüyle simülasyon, teori ile uygulama arasındaki boşluğun azaltılmasında etkili bir öğretim yöntemi olarak değerlendirilmektedir [13]. Klinik hemşirelik yeterliliği, teorik bilgidен çok deneyim ve uygulama süreciyle gelişmektedir [15]. Simülasyon temelli uygulamalar, öğrencilerin hata yapma korkusu olmadan öğrenmelerine olanak tanıyarak özgüven gelişimini desteklemekte ve klinik uygulamalara hazırlık düzeylerini artırmaktadır [4 ve 8]. Özellikle hasta ile etkileşim içeren senaryo temelli simülasyonların, öğrencilerin terapötik iletişim becerilerini geliştirdiği ve hasta merkezli bakım anlayışını güçlendirdiği bildirilmektedir [2].

Simülasyon temelli eğitim, yalnızca kısa süreli öğrenme kazanımları sağlamakla kalmaz; öğrencilerin klinik uygulamalarda iletişim ve duygusal farkındalık becerilerinin uzun vadede sürdürülebilir olmasına katkı sağlar. Ayrıca disiplinler arası simülasyon senaryoları, hemşirelerin takım içi iletişim becerilerini geliştirmelerinde etkili bulunmuştur [7 ve 16]. Bu yaklaşım, öğrencilere gerçek klinik ortamın çok disiplinli doğasını deneyimleme fırsatı sunarak, profesyonel etkileşim becerilerini güçlendirir. Simülasyonun bu kazanımları sağlamadaki başarısı, öğrencinin klinik yeterlilik hissini artırmakta ve güvenli bir ortamda kurulan bu iletişimsel temeller, mesleki yaşamdaki sosyal beceri düzeyine doğrudan yansımaktadır [4 ve 17].

5. SİMÜLASYON TEMELLİ EĞİTİM VE DUYGUSAL ZEKÂ (SIMULATION-BASED EDUCATION AND EMOTIONAL INTELLIGENCE)

Jeffries'in (2020) kuramsal çerçevesine göre simülasyon; öğrenci özellikleri, öğretim tasarımı ve yapılandırılmış geri bildirim süreçlerinin dinamik etkileşimiyle şekillenen deneyimsel bir süreçtir. Özellikle simülasyon sonrası gerçekleştirilen yansıtma oturumları, öğrencilerin klinik kararların ötesine geçerek, hasta ile kurulan iletişimin niteliğini, kullanılan sözel ve sözel olmayan mesajların etkisini ve bu etkileşim sırasında gelişen duygusal tepkileri derinlemesine analiz etmelerine olanak tanımaktadır. Bu yönüyle simülasyon, duygusal öğrenme alanı ile örtüşmekte; öğrencilerin iletişim becerilerini içselleştirmelerini, empatiyi bir davranış modeline dönüştürmelerini ve mesleki tutum kazanmalarını desteklemektedir [11 ve 18].

5.1. Duygusal Zekânın Hemşirelik Bağlamındaki Önemi (The Importance of Emotional Intelligence in Nursing)

Duygusal zekâ, bireyin kendi duygularını tanıma, başkalarının duygularını anlama ve bu duyguları uygun biçimde yönetebilme becerisini ifade etmektedir. Hemşirelik mesleği açısından ele alındığında ise empati kurma, terapötik iletişim geliştirme ve profesyonel ilişkileri sürdürebilme gibi mesleki yeterliliklerle doğrudan ilişkili bir alan olarak değerlendirilmektedir [9 ve 19]. Bu yönüyle duygusal zekâ, hemşirelik uygulamalarının insani boyutunu doğrudan etkileyen temel bir yetkinlik alanı olarak öne çıkmaktadır.

Klinik ortamların karmaşık, öngörülemez ve duygusal açıdan zorlayıcı yapısı, öğrencilerin yalnızca teknik bilgiyle değil, gelişmiş duygusal farkındalıkla da donatılmasını gerektirmektedir. Ancak geleneksel eğitim yöntemleri, öğrencilerin duygusal süreçleri deneyimleyerek öğrenmeleri açısından sınırlı kalabilmektedir. Klinik uygulamalara yeterince hazırlanmadan çıkan öğrenciler, yoğun stres, kaygı ve iletişim güçlükleri yaşayabilmekte; bu durum duygusal farkındalık ve duygu yönetimi becerilerinin gelişimini olumsuz etkileyebilmektedir [4 ve 8]. Burada yaşanan güçlükler, duygusal yeterliliklerin yalnızca teorik bilgiyle kazandırılmayacağını düşündürmektedir. Bu noktada simülasyon temelli eğitim uygulamaları, öğrencilerin duygusal tepkilerini güvenli bir ortamda deneyimlemelerine olanak tanınması açısından önemli bir öğrenme yaklaşımı sunmaktadır [8]. Öğrencilerin hastanın yüz ifadesi, duruşu ve sessizliği gibi sözel olmayan ipuçlarını fark etme yetisini geliştirmektedir. Bu yetkinlik, duygusal zekânın başkalarının duygularını anlama boyutuyla doğrudan örtüşmekte ve öğrencinin klinik sezgilerini güçlendirmektedir [9].

5.2. Simülasyonun Duyuşsal Öğrenmeye Katkısı (The Contribution of Simulation to Affective Learning)

Simülasyon uygulamaları sırasında öğrenciler gerçek klinik durumlara benzer senaryolarla karşılaşmaktadır. Bu süreçte yaşadıkları duyguları fark etme, değerlendirme ve yönetme fırsatı bulmaktadır. Bu deneyimsel süreç, öğrencilerin kendi duygusal tepkilerini daha bilinçli biçimde tanımalarına katkı sağlamaktadır. Ayrıca simülasyon, öğrencilerin empati ve duygusal farkındalık düzeylerini artırmakta ve sosyo-duygusal becerilerini geliştirmektedir [10]. Empati haritalama ve mini-simülasyon uygulamalarının, hem iletişim özgüvenini hem de empati düzeyini artırdığı gösterilmiştir [20]. Bu tür senaryolar, öğrencilerin hasta perspektifini anlamalarını kolaylaştıran önemli öğrenme fırsatları sunmaktadır. Simülasyon sonrası yapılan yapılandırılmış geri bildirim ve yansıtma oturumlarının, öğrencilerin kendi duygu ve davranışlarını sorgulamalarını desteklediği ve duygusal öğrenmeyi derinleştirdiği belirtilmektedir [4 ve 21]. Yansıtma oturumları aracılığıyla sağlanan

bu derinleşme, öğrencinin sadece o andaki deneyimini anlamlandırmasını sağlamakla kalmayıp, genel duygusal kapasitesini de geliştirerek simülasyonun klinik çıktılarına kalıcı hale getirmektedir.

Literatürde simülasyon temelli eğitimin, öğrencilerin duygusal zekâ düzeyleri üzerinde olumlu etkileri olduğunu gösteren çalışmalar bulunmaktadır. Özellikle klinik senaryolarla desteklenen bu uygulamaların; öğrencilerin duygusal tepkilerini daha bilinçli yönetmelerine katkı sağladığı ve klinik ortamlara yönelik öz güvenlerini artırdığı ortaya konulmaktadır [5, 6 ve 11]. Bu durum, simülasyonun yalnızca anlık bir öğrenme deneyimi değil, uzun vadeli yeterlilik gelişimini destekleyen bir süreç olduğunu düşündürmektedir [4 ve 17]. Hemşirelik öğrencilerinin duygusal zekâ düzeylerinin bakım yeterliliklerine etkisi üzerine yapılan son çalışmalar, duygusal zekâ düzeyinin öğrenci yeterlilikleri ile ilişkisini desteklemektedir [11 ve 18]. Bu yönüyle simülasyon, yalnızca teknik becerilerin değil; duygusal yeterliliklerin de geliştirilmesine katkı sağlayan bütüncül bir eğitim yaklaşımı olarak değerlendirilmektedir [4 ve 8]. Bununla birlikte, simülasyonun başarısı sadece teknolojik donanımına değil, sunulan psikolojik güven ortamına ve özellikle iletişim odaklı senaryolarda kullanılan standardize hasta uygulamalarına bağlıdır. Literatürde psikolojik güvenin simülasyon tasarım özellikleri ve öğrenme çıktıları üzerinde belirleyici rol oynadığı gösterilmiştir [6, 11 ve 22]. Standardize hastalarla yapılan etkileşimler, öğrencinin sosyal işaretleri okuma ve anlık duygusal tepki verme becerisini gerçeğe en yakın şekilde test etmesine olanak tanır [23].

Son yıllarda yapılan güncel sistematik derleme ve deneysel çalışmalar, simülasyon temelli eğitimin hemşirelik öğrencilerinin empati ve duygusal zekâ gelişiminde önemli bir rol oynadığını göstermektedir [21 ve 24]. Simülasyon uygulamalarının empati üzerindeki etkilerini inceleyen kapsamlı bir sistematik derlemede, hasta ile etkileşim içeren senaryo temelli simülasyonların öğrencilerin duygusal farkındalıklarını ve empatik yaklaşım düzeylerini anlamlı biçimde artırdığı bildirilmiştir [25]. Benzer şekilde, standardize hasta kullanılarak yürütülen simülasyon eğitimlerinin hemşirelerin duygusal zekâ, empati ve bakım kalitesi algılarını güçlendirdiği ortaya konmuştur [24]. Bu bulgular, simülasyon temelli uygulamaların hemşirelik bakımının duyuşsal boyutunu olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

6. SİMÜLASYON TEMELLİ EĞİTİM VE İLETİŞİM BECERİLERİ (SIMULATION-BASED EDUCATION AND COMMUNICATION SKILLS)

Hemşirelik eğitiminde iletişim becerilerinin geliştirilmesi, öğrencilerin hasta ile etkili ve güvene dayalı bir ilişki kurabilmeleri açısından büyük önem taşımaktadır. Bu becerilerin yalnızca kuramsal bilgilerle değil, aynı zamanda uygulama temelli öğrenme deneyimleriyle desteklenmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Bu doğrultuda simülasyon temelli eğitim uygulamaları, öğrencilerin güvenli bir öğrenme ortamında iletişim becerilerini deneyimlemelerine ve geliştirmelerine olanak sağlayan önemli bir eğitim yaklaşımı olarak öne çıkmaktadır [2 ve 8].

6.1. Hemşirelikte İletişim Becerilerinin Önemi (The Importance of Communication Skills in Nursing)

İletişim becerileri, hemşire ile hasta ilişkisinin niteliğinin belirlenmesinde önemli bir yere sahip olan, bakımın kalitesini doğrudan etkileyen önemli bir mesleki yetkinliktir. Etkili iletişim kurabilen hemşirelerin, hastaların gereksinimlerini daha doğru değerlendirebildiği ve bakım sürecine aktif katılımı destekleyebildiği gözlenmektedir. Bu durumun hasta memnuniyetini olumlu yönde etkilediği belirtilmektedir [1 ve 2]. Ayrıca hemşirelik eğitiminde iletişim becerilerinin geliştirilmesi, öğrencilerin hasta ile terapötik bir ilişki

kurabilmeleri açısından önemlidir [2]. Son yıllarda yapılan çalışmalar da hemşirelik öğrencilerinin iletişim becerilerinin eğitim sürecinde farklı öğrenme yöntemleri ve uygulama deneyimleri ile desteklenmesinin önemini vurgulamaktadır [16 ve 26]. Ancak klinik uygulama sürecinde öğrencilerin iletişim becerilerini kullanırken çeşitli güçlüklerle karşılaşabildiği de bilinmektedir. Yüksek düzeyde anksiyete, reddedilme korkusu ve hasta ile etkileşimi başlatma konusunda ciddi güçlükler yaşamaktadırlar [13 ve 17]. Bu durum, öğrencilerin iletişim becerilerini güvenli bir öğrenme ortamında geliştirebilecekleri alternatif öğretim yöntemlerine duyulan gereksinimi ortaya koymaktadır.

6.2. Simülasyon Temelli Eğitimin İletişim Becerileri Üzerindeki Etkisi (The Effect of Simulation-Based Education on Communication Skills)

Geleneksel eğitim yöntemleri karmaşık iletişim durumlarını deneyimleme ve yönetme konusunda sınırlı olanak sunmaktadır. Simülasyon temelli eğitim uygulamaları ise öğrencilerin hasta ile etkileşim içeren senaryolar aracılığıyla iletişim becerilerini güvenli bir ortamda uygulamalarına olanak tanımaktadır [8]. Simülasyon yöntemleri, özellikle aktif iletişim gerektiren klinik senaryolarda öğrencilerin sözlü ve terapötik iletişim becerilerini anlamlı şekilde geliştirmektedir [20 ve 27]. Simülasyon sırasında öğrenciler, hasta ile sözlü ve sözsüz iletişim kurma, empati gösterme ve terapötik iletişim tekniklerini kullanma fırsatı bulmaktadır. Özellikle sözel iletişimin kısıtlı olduğu senaryolar, öğrenciyi daha derin bir empatik gözleme zorlamaktadır. Bu süreçte yapılan gözlem, geri bildirim ve yansıtma oturumlarının, öğrencilerin güçlü ve geliştirilmesi gereken iletişim yönlerini fark etmelerine katkı sağladığı bildirilmektedir. Özellikle yapılandırılmış geri bildirimlerin, iletişim becerilerinin kalıcı öğrenme ile desteklenmesinde etkili olduğu belirtilmektedir [4].

Literatürde, simülasyon temelli eğitim uygulamalarının hemşirelik öğrencilerinin iletişim becerilerini geliştirdiğini ve klinik ortamlarda daha etkili iletişim kurmalarına katkı sağladığını gösteren bulgular yer almaktadır. Bu uygulamaların, öğrencilerin kendilerine olan güvenlerini artırdığı, hasta ile kurulan iletişimin niteliğini güçlendirdiği ve hasta merkezli bakım anlayışını desteklediği ifade edilmektedir [2 ve 4]. Ayrıca bilgisayar tabanlı iletişim simülasyonlarının öğrencilerin iletişim bilgi ve becerilerini güçlendirdiği rapor edilmiştir [28].

Bu bağlamda simülasyon temelli eğitim uygulamaları hemşirelik öğrencilerinin yalnızca iletişim tekniklerini öğrenmelerine değil, aynı zamanda hasta ile kurulan etkileşimin bağlamsal ve duygusal boyutlarını fark etmelerine de katkı sağlamaktadır. Simülasyon ortamında tekrar edilebilir ve yapılandırılmış iletişim deneyimleri, öğrencilerin klinik ortamlarda karşılaşabilecekleri iletişim güçlüklerine karşı daha hazırlıklı olmalarını desteklemektedir. Bu durum, iletişim becerilerinin sürdürülebilir biçimde gelişmesine ve klinik uygulamalara aktarılmasına olanak tanımaktadır. Bu sürdürülebilirlik, simülasyon temelli öğrenmenin tekrar edilebilir ve yapılandırılmış doğasıyla ilişkilendirilmektedir [4]. Dolayısıyla simülasyon, iletişim becerilerinin geliştirilmesinde yalnızca bir öğretim yöntemi değil, aynı zamanda yapılandırılmış ve deneyimsel bir öğrenme alanı olarak değerlendirilmektedir. Güncel çalışmalar, yüksek gerçeklikteki simülatörlerin teknik beceri için elzem olduğunu, ancak duygusal zekâ ve terapötik iletişim gelişimi için standardize hastalarla, insan etkileşimiyle yürütülen simülasyonların daha üstün sonuçlar verdiğini ortaya koymaktadır. Bu durum, hemşirelik eğitiminde teknolojinin insani temasla harmanlandığı hibrit modellerin önemini bir kez daha kanıtlamaktadır [24].

7. SİMÜLASYON TEMELLİ EĞİTİMİN SINIRLILIKLARI (LIMITATIONS OF SIMULATION-BASED EDUCATION)

Simülasyon temelli eğitimin birçok olumlu yönü bulunmakla birlikte, literatürde bu yöneme ilişkin bazı sınırlılıklar da dile getirilmektedir. Öncelikle, yüksek gerçeklikli simülasyon uygulamalarının önemli düzeyde maliyet, teknolojik altyapı ve eğitici yeterliliği gerektirdiği belirtilmektedir [4 ve 8]. Ayrıca simülasyonun öğrenme çıktılarının ölçülmesinde kullanılan araçların çeşitliliği, elde edilen sonuçların karşılaştırılmasını güçleştirebilmektedir [4]. Bazı çalışmalarda simülasyonun kısa vadeli etkilerinin belirgin olduğu, ancak uzun vadeli kazanımların sürdürülebilirliği konusunda sınırlı kanıt bulunduğu öne sürülmektedir [29 ve 30]. Literatürdeki bu veri eksikliği, simülasyon temelli eğitimin etkilerinin daha uzun dönemli ve karşılaştırmalı çalışmalarla değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Literatürde dikkat çeken bir diğer önemli nokta ise, simülasyon temelli eğitimin farklı türlerinin öğrenme çıktıları üzerindeki etkilerinin değişkenlik gösterebilmesidir. Yüksek gerçeklikli simülatörlerin teknik becerilerin geliştirilmesinde etkili olduğu, buna karşın duygusal zekâ ve iletişim becerilerinin geliştirilmesinde standardize hasta uygulamalarının daha güçlü sonuçlar ortaya koyduğu bildirilmektedir [23 ve 24]. Bu bulgu, hemşirelik eğitiminde teknolojik olanakların insan etkileşimi ile dengeli biçimde kullanılmasının önemini ortaya koymaktadır.

8. SONUÇ VE ÖNERİLER (CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS)

Sağlık bakım hizmetlerinde hasta gereksinimlerinin çeşitlenmesi, kronik hastalıkların artması ve bakım süreçlerinin çok boyutlu hale gelmesi, hemşirelerin yalnızca teknik yeterliliklere değil, aynı zamanda duygusal ve iletişimsel becerilere de sahip olmalarını gerekli kılmaktadır. Ortaya konulan bu ihtiyaçlar doğrultusunda hemşirelik eğitiminde öğrencilerin mesleki uygulamalara bütüncül bir bakış açısıyla hazırlanması önem taşımaktadır.

Literatür bulguları, simülasyon temelli eğitim yaklaşımlarının hemşirelik öğrencilerinin duygusal farkındalıklarını artırdığını ve klinik ortamlara yönelik özgüvenlerini güçlendirdiğini göstermektedir. Ayrıca simülasyon uygulamalarının, öğrencilerin terapötik iletişim becerilerini geliştirdiği ve hasta ile kurulan etkileşimin niteliğini olumlu yönde etkilediği bildirilmektedir. Simülasyon sonrası gerçekleştirilen yapılandırılmış geri bildirim ve yansıtma oturumlarının, öğrencilerin kendi duygu ve iletişim süreçlerini değerlendirmelerine olanak tanıdığı ve öğrenmenin kalıcılığını artırdığı belirtilmektedir. Bu süreçler, öğrencilerin mesleki farkındalık geliştirmelerine ve klinik uygulamalarda karşılaşılabilecekleri durumlara daha bilinçli yaklaşmalarına katkı sağlamaktadır.

Sonuç olarak, simülasyon temelli eğitim uygulamalarının hemşirelik öğrencilerinin duygusal zekâ ve iletişim becerilerinin geliştirilmesinde olumlu etkilere sahip olduğu görülmektedir. Hemşirelikte simülasyon temelli eğitimin planlı ve yapılandırılmış biçimde kullanılması, öğrenci yeterliliklerinin artırılmasına katkı sağlayabilir; hemşirelik lisans müfredatlarına entegrasyonu ve öğretim elemanlarının bu alanda desteklenmesi önem taşımaktadır. Gelecekte yapılacak araştırmalarda, uzun dönemli öğrenme çıktılarının ve gerçek klinik uygulamalara yansımalarının değerlendirilmesi önerilmektedir.

ÇIKAR ÇATIŞMASI (CONFLICT OF INTEREST)

Yazarlar, bu çalışma kapsamında herhangi bir çıkar çatışması bulunmadığını beyan etmektedir.

FİNANSAL AÇIKLAMA (FINANCIAL DISCLOSURE)

Bu çalışma için herhangi bir finansal destek alınmamıştır.

ETİK STANDARTLAR BEYANI (DECLARATION OF ETHICAL STANDARDS)

Bu çalışmada etik kurul izni gerektiren herhangi bir insan veya hayvan deneyi yapılmamıştır.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

- [1] Street, R.L., Makoul, G., Arora, N.K., and Epstein, R.M., (2009). How does communication heal? Pathways linking clinician-patient communication to health outcomes. *Patient Education and Counseling*, 74(3):295-301. <https://doi.org/10.1016/j.pec.2008.11.015>
- [2] Williams, J. and Stickley, T., (2010). Empathy and nurse education. *Nurse Education Today*, 30(8):752-755. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2010.01.018>
- [3] Sundler, A.J., Blomberg, K., Bisholt, B., et al., (2019). Experiences of supervision during clinical education. *Nurse Education Today*, 79:20-24. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2019.05.009>
- [4] Cant, R.P. and Cooper, S.J., (2017). Use of simulation-based learning in undergraduate nurse education: An umbrella systematic review. *Nurse Education Today*, 49:63-71. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2016.11.015>
- [5] Şendir, M. ve Doğan, P., (2015). Hemşirelik eğitiminde simülasyonun kullanımı. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 23(1):49-56. <https://doi.org/10.17672/fnhd.88030>
- [6] Başaran, M., Yıldız İçigen, A., Yalap, R., Çelik, B., ve Sönmez, S., (2025). Simülasyon uygulamalarının ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin memnuniyeti ve öğrenmede kendilerine güvenlerine etkisi. *Kapadokya Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(2):433-447. <https://doi.org/10.58241/ksbd.35>
- [7] Nojima, K., Yoshida, R., Sato, S., Fukuda, T., and Kakinuma, K., (2025). Simulation-based education and nursing student learning motivations: A scoping review. *Cureus*, 17(5), e84375. <https://doi.org/10.7759/cureus.84375>
- [8] Jeffries, P.R., (2020). *Simulation in nursing education: From conceptualization to evaluation* (3rd ed.). Wolters Kluwer.
- [9] Mayer, J.D., Caruso, D.R., and Salovey, P., (2016). The ability model of emotional intelligence: Principles and updates. *Emotion Review*, 8(4):290-300. <https://doi.org/10.1177/1754073916639667>
- [10] Leal, L.A., Cassiano, C., Cruchinho, P., Nunes, E., Lucas, P., Teixeira, G., and Henriques, S.H., (2024). Strategical pedagogy for the development of socio-emotional competences in nursing students. *Nursing Reports*, 14(4):2837-2849. <https://doi.org/10.3390/nursrep14040208>
- [11] Park, J.E. and Kim, J.H., (2021). Nursing students' experiences of psychological safety in simulation education: A qualitative study. *Nurse Education in Practice*, 55, 103163. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2021.103163>
- [12] Bloom, B.S., Krathwohl, D.R., and Masia, B.B., (1964). *Taxonomy of Educational Objectives: The Classification of Educational Goals. Handbook II: Affective Domain*. New York: David McKay.
- [13] Karabacak, Ü. ve Uğur, E., (2019). *Sağlık bilimlerinde simülasyon: Kavramdan uygulamaya*. Nobel Tıp Kitabevleri: İstanbul, 2019. ISBN: 978-605-335-461-1.
- [14] Cant, R.P. and Cooper, S.J., (2010). Simulation-based learning in nurse education: Systematic review. *Journal of Advanced*

- Nursing, 66(1):3-15. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2009.05240.x>
- [15] Benner, P., (1984). From novice to expert: Excellence and power in clinical nursing practice (2nd ed.). Prentice Hall. <https://doi.org/10.1097/00000446-198412000-00025>
- [16] Brown, A., Bethishou, L., Beuttler, R., Joshi, M., Nguyen, A., and Taheri, R., (2025). An interprofessional simulation to develop communication skills in health professional students. *Currents in Pharmacy Teaching and Learning*, 17(10):102421. <https://doi.org/10.1016/j.cptl.2025.102421>
- [17] Uzelli Yılmaz, D. ve Akın Korhan, E., (2017). Hemşirelik eğitiminde simülasyon yönteminin etkinliği: Bir sistematik inceleme. *Türkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences*, 9(3):218-226. <https://doi.org/10.5336/nurses.2017-54737>
- [18] Şentürk, A., Atilla, R. ve Kılıç, Z., (2025). Hemşirelik öğrencilerinin duygusal zekâ düzeyinin manevi bakım yeterliliği üzerine etkisi: Kesitsel araştırma. *Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi*, 17(4):1311-1317. <https://doi.org/10.5336/nurses.2025-109323>
- [19] Cerit, B. ve Öz, F., (2019). Hemşirelerde duygusal zekânın iletişim becerilerine etkisi. *Sağlık Akademisi Kastamonu*, 4(1):1-21. <https://doi.org/10.25279/sak.459199>
- [20] Huang, H.P., Tien, Y., Lin, Y.C., et al., (2025). Effects of empathy mapping and mini-simulation on second-year nursing students' empathy and communication self-confidence: A quasi-experimental study. *BMC Medical Education*, 25, 109. <https://doi.org/10.1186/s12909-025-06686-x>
- [21] Cho, M.K. and Kim, M.Y., (2024). Effectiveness of simulation-based interventions on empathy enhancement among nursing students: A systematic literature review and meta-analysis. *BMC Nursing*, 23, 319. <https://doi.org/10.1186/s12912-024-01944-7>
- [22] Turner, S., Harder, N., Martin, D., and Gillman, L., (2023). Psychological safety in simulation: Perspectives of nursing students and faculty. *Nurse Education Today*, 122, 105712. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2023.105712>
- [23] Liaw, S.Y., Zhou, W.T., Lau, T.C., Siau, C., and Chan, S.W.C., (2014). An interprofessional communication training using simulation to enhance safe care for a deteriorating patient. *Nurse Education Today*, 34(2):259-264. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2013.02.019>
- [24] Hussien, R.M., Khalil, T., Almegewly, W.H., and Khedr, M.A., (2025). Cultivating compassion: How standardized patient simulation-based training enhances nurses' emotional intelligence, empathy, and perception of the quality of patient care. *Nurse Education in Practice*, 88:104546. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2025.104546>
- [25] Juan, S. and O'Connell, K., (2024). A systematic review of the application of simulation to promote empathy in nursing education. *Simulation in Healthcare*, 19(6):379-387. <https://doi.org/10.1097/SIH.0000000000000775>
- [26] Butler, L. And Lyman, B., (2025). Pre-licensure nursing students' experiences of psychological safety: A longitudinal qualitative study. *Nurse Education Today*, 144, 106451. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2024.106451>
- [27] Demircan, Ü. and Demir, S., (2023). Use of simulation methods in developing communication skills in mental health and psychiatric nursing education. *Ejons International Journal on Mathematic*,

- Engineering and Natural Sciences, 7(4):491-498.
<https://doi.org/10.5281/zenodo.1047917>.
- [28] Lee, U., Choi, H., and Jeon, Y., (2021). Nursing students' experiences with computer simulation-based communication education. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(6):3108.
<https://doi.org/10.3390/ijerph18063108>.
- [29] Shin, S., Park, J.H., and Kim, J.H., (2015). Effectiveness of patient simulation in nursing education: Meta-analysis. *Nurse Education Today*, 35(1):176-182.
<https://doi.org/10.1016/j.nedt.2014.09.009>.
- [30] Kim, J., Park, J.H., and Shin, S., (2016). Effectiveness of simulation-based nursing education depending on fidelity: A meta-analysis. *BMC Medical Education*, 16, 152.
<https://doi.org/10.1186/s12909-016-0672-7>.